

DOI 10.36074/logos-26.05.2023.013

УПРАВЛІННЯ РЕАЛІЗАЦІЄЮ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ

ORCID ID: 0000-0002-7571-2200

Хлебнікова Таліна Миколаївна

канд. пед. наук, доцент,
доцент кафедри наукових основ управління
*Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди*

Раков Михайло Сергійович

здобувач другого (магістерського) рівня освіти,
освітня програма «Менеджмент організацій і адміністрування»
*Харківський національний педагогічний
університет імені Г. С. Сковороди*

УКРАЇНА

У сучасних кризових умовах організаціям, підприємствам необхідно реорганізувати свою діяльність щоб зберегти конкурентноспроможність, вчасно реагувати на зміни які відбуваються в суспільстві. Створення конкурентної переваги можливе за рахунок реінжинірингу бізнес-процесів який в основному спрямований на систематичне оцінювання процесів і виявлення потреб потенційних і існуючих клієнтів, що постійно змінюються [2]. З цієї точки зору, важливу роль у державній науково-технічній політиці відіграють інноваційні проєкти, вони мають велике значення для розвитку багатьох галузей науки та техніки. Інноваційні проєкти зі створення, освоєння та розповсюдження технологій, реструктуризації бізнес-процесів, перепроєктування ділових процесів сприяють покращенню діяльності організації.

Управління інноваційним проєктом ми розглядаємо як процес, що включає прийняття й впровадження управлінського рішення, яке передбачає формулювання мети, побудову структури, розробку заходів спрямованих на реалізацію інноваційної ідеї, контролювання виконання цих рішень та корегування діяльності за необхідності.

Інноваційне проєктування ґрунтується на засадах: селективного управління (полягає у підтримуванні нових ідей, що пов'язані з пріоритетними та перспективними напрямками розвитку організації, матеріальному та фінансовому забезпеченні інноваційного проєкту); цільової орієнтації (взаємозв'язку між потребами і можливостями); комплексності – всіх форм, прийомів які забезпечують єдність на різних етапах проєктування; збалансованості – розробки та фінансування сукупності заходів необхідних для організації проєкту; послідовності (необхідно розчленувати інноваційний процес на етапи та декомпозиція цільових орієнтирів кожного етапу на очікувані результати); альтернативності (інноваційний проєкт повинен враховувати невизначеність економічної ситуації, у зв'язку з цим певні напрямки інноваційного проєкту необхідно розробляти у кількох варіантах враховуючи порушення питання комерціалізації нових ідей).

Розвиток інноваційного проєкту характеризується певними етапами, які утворюють його життєвий цикл. Залежно від сфери діяльності стадії життєвого циклу проєкту відрізняються, але любий проєкт характеризується початковою (передінвестиційною) стадією, стадією реалізації та завершенням роботи з проєкту.

Життєвий цикл [1] інноваційного проєкту починається з фундаментальних досліджень, включає прикладні дослідження та дослідно-конструкторські роботи, далі освоєння промислового виробництва нових виробів (конструкторська та технологічна підготовка виробництва), потім промислове виробництво та реалізацію продукції споживачеві. Проєкт поєднує інженерні знання та досвід, формує зону інжинірингу, що займається технологічним процесом.

Отже, управління проєктом є складним завданням. Будь-який інноваційний проєкт виникає, існує та розвивається в умовах зовнішнього середовища, яке формується науково-технічними, економічними, політичними та соціальними факторами. Визначаються головні учасники інноваційного проєкту: замовник, інвестор, проєктувальник, постачальник. Призначається керівник проєкту та формується команда. Проєкт структурується, це необхідно для вирішення низки завдань: розподілу відповідальності; визначення витрат; конкретизації цілей. Для зниження ризиків проводять оцінку проєкту. На практиці вибираються проєкти не стільки найбільш прибуткові та найменш ризиковані, а ті, що найкраще поєднуються зі стратегією підприємства.

Серед критеріїв фінансово-економічної оцінки проєктів виділяють методи чистої наведеної вартості, внутрішньої норми доходності, індекс доходності, дисконтований термін рентабельності; показники рентабельності та термін рентабельності. Одним із найпростіших і найпоширеніших методів оцінки є метод визначення терміну рентабельності (відношення початкових інвестицій до річної суми грошових надходжень від здійснення проєкту):

Проте, даний метод має ряд недоліків, зокрема, він не враховує потоки коштів після завершення терміну рентабельності та не враховує тимчасову різницю надходження коштів. У деяких ситуаціях використання цього методу є доцільним якщо інвестора більше хвилює проблема ліквідності, а не прибутковості.

На сьогоднішній день найчастіше використовується одна з модифікацій методу рентабельності – дисконтований метод розрахунку періоду рентабельності, коли всі потоки коштів дисконтовані до їх наведеної вартості та період рентабельності визначається на підставі дисконтованих потоків. Метод рентабельності дозволяє відсікти проєкти з великою залежністю від довгострокових потоків коштів. Це особливо важливо для галузей з різкими змінами технологій та попиту. Тому метод рентабельності хороший при проведенні попереднього відбору інноваційних проєктів.

Для визначення можливої ефективності інвестицій використовують різні методи та прийоми. Усі вони поділяються на три основні категорії: розрахунок величини ефективності від вкладень фінансів, що базується на значенні коефіцієнта відношення отриманого від інвестицій прибутку до понесених витрат; обчислення значення рентабельності за наслідками аналізу бухгалтерських звітів; оцінка ефективності з урахуванням теорії тимчасової вартості коштів.

При розгляді проєктів необхідно розраховувати і порівнювати як абсолютні так і відносні показники, до яких належить рентабельність інвестицій. Показник рентабельності, або індекс прибутковості інвестиційного проєкту, є відношенням наведених доходів до наведених на ту ж дату інвестиційних витрат. Проєкти з рентабельністю більше одиниці приймаються до реалізації, менше одиниці відхиляються.

Для визначення пріоритетності кожен проєкт оцінюється за двома показниками: кінцевий результат, що вимірюється приростом показника який аналізується за певний період та витрати при виробництві програмної продукції.

Усі проєкти впорядковуються за рівнем пріоритетності відповідно до рівня ефективності.

Наприкінці слід зазначити, що інноваційний чинник у розвитку підприємства є ключовим, що призводить до збільшення прибутку з допомогою оптимізації виробництва. У сучасних умовах немає альтернативи інноваційному шляху розвитку та головне для підприємств – розробка ефективної політики та грамотне управління реалізацією інноваційних проєктів.

Список використаних джерел:

- [1] Джинджоян, В. В., Тесленко, Т. В., & Горб, К. М. (2022) *Інноваційні технології в туризмі та гостинності*. Київ: Каравела.
 - [2] Хлебнікова, Т., Темченко, О., & Хлебніков, В. (2022) Реінжиніринг як механізм забезпечення конкурентноспроможності організації. *Ефективна економіка*, (12). Вилучено з: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2022.12.52>.
-